

Dues filosofies davant el poder

Més de quatre-centes oficines, més de tres mil treballadors, la primera Caixa del País Valencià i la cinquena de l'estat, es troba davant una cruïlla clau.

L'administració intenta controlar-la i la seua filosofia s'allunya cada vegada més dels impositors.

Joan Pomares

La Caixa d'Estalvis de València celebra diumenge 8 de juny una assemblea extraordinària amb l'objectiu d'abordar els nous estatuts que hauran d'ajustar-se a la Llei 31/1985 del 2 d'agost per a la Regulació de les Normes Bàsiques sobre Òrgans Rectors de les Caixes. Però l'assemblea va obrir una forta tempestat al seu si entre els diversos estaments participants i fou saldada amb una profunda crisi.

Segons l'anterior Llei, i d'acord també amb el Decret que la desenrotlla publicat el 21 de març passat, la proporció establida entre els diversos membres de l'assemblea general per a la direcció del nou Consell seria d'un 44 per cent en el cas dels impositors, d'un 40 per cent per a l'estament municipal, de l'11 per cent per a la societat fundadora —en aquesta ocasió, la Reial Societat Econòmica d'Amics

JORDI VICENT

La Caixa d'Estalvis, fundada el 1778 per la Societat d'Amics del País, es troba davant una cruïlla clau.

del País i, per acabar, del 5 per cent per a la representació del personal de la Caixa. En la proposta dels nous estatuts, el Consell encara vigent propiciava la configuració d'una assemblea general amb un total de 150 membres decisoris i, pel que fa al consell d'administració, quinze persones, una divisió exacta de deu a un. Fins ací, cap problema.

Això no obstant, la forma d'entendre els percentatges, és a dir, el salt de proporcionalitat entre l'assemblea i el «consell dels quinze», fou la poma de la discòrdia ja que el Consell ixent va utilitzar una aritmètica excessivament «flexible». Així, segons Marcel·lí Alamar, president de la CEV, i els seus consellers, el valor d'aquesta

JORDI VICENT

proporcionalitat donava el següent resultat: per als impositors —el 44 per cent—: 7 vocalies. Per als ajuntaments —el 40 proporcional—: 6. Per als treballadors —5 per cent al consell—: un vocal. I a favor de la Reial —11 per cent per dret—: un altre únic vocal. La diferència era òbvia. El petit «error» de representativitat per a l'RSEAP (a la qual haurien de correspondre dos membres en el consell) només li n'atorga un. Amb una lectura evidentment mal traduïda de l'article quart del Decret.

La petita diferència sobre els representats és, però, important. Perquè en aquesta hi ha la clau del poder, l'eix de totes les disputes. Amb la proposta d'Alamar els impositors i els treballadors —vuit vocalies sobre set— tindrien el 51 per cent del pes específic dominant. Amb la Llei, ajuntaments i la Reial Societat serien detentadors d'aquesta decisiva meitat més un.

Josep Antoni Perelló, ex-president de la Diputació de València i director de la Reial Societat, després de Joaquim Maldonado i fins el desembre de l'any passat, estigué present en l'assemblea, ara com a representant d'aquesta entitat. I, per descomptat, no hi estigué d'acord. És per això que protestà i recorregué a la Conselleria d'Economia de la Generalitat valenciana i al Banco de España, exposant en el seu recurs la manca d'unanimitat per als criteris d'aplicació de la llei, «ja que tenen el mateix nombre de vocals un organisme amb dret a l'11 que un altre amb dret al 5 per cent».

A partir d'aquí, esclata una petita guerra tot i que ambdós contendents del poder —continuistes o innovadors— s'han esforçat públicament per demostrar-ne l'absència i per hissar la bandera de la cordialitat. Una cordialitat difícil entre els qui, amb els arguments de l'administració socialista a la mà, desitgen una política per a la CEV i entre els qui simplement opten per la vida dels fets consumats. La primera escaramussa començà amb un atac als sous: «hi ha directius de la Caixa, deia Francesc Oltra, que cobren més que Felipe González». Alhora que confirmava que «amb la nova llei es té por al retall dels sous i del poder».

Perquè, en el fons, hi ha la marga del poder. I dues filosofies. La del PSOE, que voldria convertir les caixes en globus sonda de les institucions —bàsicament els ajuntaments on governa— i la dels actuals directius, que, per la seua banda, voldrien propiciar una lenta reconversió en entitats per al mercat financer. En ambdues vies apareix absent, però, la tercera i clàssica raó de ser de les caixes: la via cívica, la projecció social de l'estalvi, l'activitat benèfica per a la qual, en principi i per principi, foren creades.

Marcel·lí Alamar, president de la CEV.

Però parlem de la nova llei. Arran d'aquesta llei, sense dubte, es perd el caràcter social de les caixes. L'alta representativitat dels ajuntaments —el de València comptaria amb un gran nombre de consellers— obri un estat de permanent hipoteca per a les activitats civils de la Caixa. L'administració local posseirà una participació majoritària en els òrgans d'estalvi que estarà encara més monopolitzada, ja que serà la Generalitat la que presidirà les diverses comissions de control. La capacitat de maniobra d'aquestes entitats serà, doncs, encara més limitada i, així, es perdrà la possibilitat d'una veritable autonomia financera.

Evidentment, la llei no ha agradat ni a Catalunya ni a Galícia, comunitats autònomes que ja comptaven amb les seues pròpies lleis de caixes i on era rebutjada plenament la del govern central. Per aquest motiu, es decidí al·legar en contra mitjançant diversos recursos davant el Tribunal Constitucional. El govern espanyol, per la seua banda, ja havia recorregut abans contra les lleis catalana i gallega sobre estalvi. Simplement aplicava el seu poder: ell podia invalidar les lleis autònomes, però ningú no li podia retocar la seua. I al seu favor ha estat definitivament la sentència del màxim tribunal que el passat 12 de juny acordava desestimar el recurs interposat pel Consell Executiu de la Generalitat.

La importància de la Caixa

Amb 108 anys d'antiguitat, la Caixa d'Estalvis de València és la primera del nostre país quant a volum d'actius controlats i la cinquena del *hit parade* estatal entre d'altres 80 caixes, rurals a banda. Per davant d'elles només hi ha, quant a recursos aliens, la Caixa de Pensions, Caja-Madrid, la Caixa de Barcelona i la Caixa Postal. Al seu torn, i segons la CECA, és la quinzena en el *ranking* peninsular d'entitats d'estalvi i de depòsits, pel volum de diner confiat pels impositors.

L'exercici de 1985 fou saldat amb un excedent d'exploatació de 1.850 milions de pesetes, abans d'impostos, cosa que significa una puja de l'ordre del 17,3 per cent respecte al balanç de l'any anterior.

Pel que fa al creixement, estimat per comparació amb l'any 1984, el del 85 oferí dades d'estalvi en un ascens pròxim al 14 per cent. Una xifra importantíssima si es té en compte que cap dels deu grans de la banca no ha augmentat l'índex dels seus recursos aliens en més d'un 10 per cent per a aquest any.

Dels 1850 milions anteriors, només se'n destinaran 425, però, a l'Obra Benèfica-Social, davant els 770 que aniran a parar per a reserves. Un nou progressiu descens per a aquest capítol que ja es va reduir durant l'exercici 84 i en el qual, això no obstant, s'esmerçaren 606 milions amb aques-

ta destinació. Així mateix, la CEV reduïa per a 1985 l'import dels seus crèdits i préstecs «vius» en 1.431 milions de pessetes respecte a l'exercici anterior. Aquest canvi venia, segons la memòria, explicat per la caiguda de 2.135 milions reduïts del sector privat, davant els 704 consignats com a argument cap al públic.

Marcel·lí Alamar, president de la CEV durant els últims 20 anys, és més eloqüent en presentar el mapa d'exploració: «A més de la Comunitat Valenciana també som a Madrid, Barcelona i Saragossa. Ja tenim 451 oficines amb més de tres mil treballadors». En parlar de la nova llei i dels conflictes pels trons del futur consell, argumenta que «tot és opinable. Nosaltres ho hem fet d'acord amb la llei i no hi ha cap resistència. Però també és cert que no hi ha cap llei que siga dogma de fe».

«La idea que els ajuntaments tinguin representació i que puguen acudir regidors al consell —opina— dependrà molt de si la persona és un polític o un tècnic. Així doncs —continua—, la llei dependrà molt a l'hora d'aplicar-la de qui estiga al front del consell. D'altra banda, nosaltres hem passat per tot tipus de règims i governs i encara tenim més de dos milions de clients. I això perquè hem intentat ser professionals i evitar que ací entrés la política. Perquè el que ens interessa ací —somriu— són les garanties».

«¿Actualment? Actualment estem molt bé. Igual que els bancs. I la Caixa continua tenint el mateix paper domèstic de sempre amb la confiança de tothom. I, encara que es diga el contrari, l'obra social no ha baixat, no s'ha vist reduïda.»

«¿Amics del PSOE?»

Si Marcel·lí Alamar representa una política profinanceira per a la Caixa, la Reial Societat representaria per a altres «el perill que ve del PSOE». Amb 300 socis —entre personalitats i persones tan dispars com el president Lerma, el ministre Ernest Lluch, l'escriptor i assagista Joan Fuster, l'alcalde socialista Pérez Casado o l'ex-alcalde franquista, i ara diputat, Ramón Izquierdo, a més d'empresaris com Vicente Iborra o Silvino Navarro o

el conseller Ciscar, el lingüista Lluís Guarner, el senador Cucó i d'altres moltes guindes de la crema valenciana—, la Reial Societat fou fundada el 1778 amb objectius de reactivació i tasques purament culturals.

Pel setembre de l'any passat, la societat —després d'un llarguíssim hivern d'activitats— renovava la junta directiva amb els socialistes copant-ne, segons els observadors, els centres neuràlgics de la nova junta. El possible «abordatge» socialista a la Reial Societat és, amb la nova llei, una cosa que fa por en alguns sectors. Sobretot

per part dels ultraconservadors directores generals de moltes caixes. L'onze per cent de la seua representativitat en la CAV (com a entitat fundadora única) juntament amb el 40 per cent de l'Ajuntament, donaria al PSOE una còmoda i simple majoria que li permetria fixar el rumb econòmic per al cap de l'estalvi valencià. Qui controle la Reial Societat, capitanejarà el regne de la Caixa. D'altra banda, l'entitat podria actuar també canalitzant els crèdits i els actius cap a l'Ajuntament de València.

PSOE sí, o PSOE no, Oltra i la seua Junta han estat acusats per Las

Dalt, Francesc Oltra i Climent. A l'esquerra, Josep Antoni Perelló.

Províncies de propiciadors d'un «gir cap al catalanisme». Sobretot, arran del suport prestat per l'esmentada entitat al II Congrés de la Llengua Catalana. I, potser, com a avís per a una Caixa que en un moment donat va retirar talons i agendes en català davant la incontinguda pressió d'un blaverisme irritat.

Francesc Oltra Climent és, també, secretari general de la Conselleria de Treball: «Sempre hi ha hagut gent de la Reial —diu— en el Consell d'administració de la Caixa. I la relació entre les dues entitats ha estat sempre cordial i afectuosa.» «Respecte a les acusacions de «desembarc socialista», només dir que en la Reial, dels vint-i-tres socis de la Junta, només se n'han canviat cinc, i que aquests cinc són independents. És a dir, si ara es troba sota el PSOE, també devia estar-ho abans. D'altra banda, l'11 per cent establert per a la Reial Societat recull el significat de la nostra entitat funda-

NOVETATS EN LLIBRES

LA NIT ITALIANA

Miquel de Palol
Gregal poesia, 1

Primer títol d'una nova col·lecció de poesia que naix amb força.

GREGAL LLIBRES

CARTA A UN CAPELLA MORT A NICARAGUA

Leonardo Urrutia
Col·lecció l'Aplec.

Distribuidor exclusiu a Catalunya del Sud, Sendra.

EL LLAMP

DICCIONARI CASTELLÀ-CATALÀ

Els diccionaris de l'Enciclopèdia. De venda en llibreries.

ENCICLOPÈDIA CATALANA

BON PROFIT

Miquel Martí i Pol
Il·lustrat per Carme Solé Vendrell
MARINA

Olga Xirinacs
Il·lustrat per Asun Balzola

Dos llibres deliciosos, esplèndidament il·lustrats, d'una nova col·lecció —«La poma verda»— de literatura infantil.

EDITORIAL EMPÚRIES

LA BOLA

Enric Larreula
Col·lecció Joanot, núm. 6.

Un text d'allò més divertit per als més menuts.

FEDERACIÓ D'ENTITATS CULTURALS DEL PAÍS VALENCIÀ

CATALUNYA LIGHT ...? ELS ESPANYOLS NO SÓN CATALANS

Francesc Ferrer i Gironés.
Col·lecció La Rella.

Distribuidor exclusiu a Catalunya del Sud, Sendra.

EL LLAMP

ELS MARGES, 34

Revista de llengua i literatura dirigida per Joaquim Molas.

CURIAL EDICIONS CATALANES, S. A.

CÈNIA

Llengua 3r. d'EGB
P. Comes i M. Puigerver

A través del conte i de la imatge, s'afavoreix l'aprenentatge de la nostra llengua. Aprovat per la Generalitat valenciana. Amb una proposta didàctica per al mestre.

BARCANOVA

AMADEUS

Peter Shaffer
L'Escorpi/Teatre. El Galliner 93. 144 pàgs.

Origen de la pel·lícula del mateix títol, *Amadeus* fou abans un gran èxit teatral i una obra polèmica, d'extraordinari atractiu, escrita amb intel·ligència.

EDICIONS 62

KIM

Rudyard Kipling
L'Esparver, 52

L'obra mestra de Rudyard Kipling finalment en català, amb motiu dels 50 anys de la mort de l'autor.

EDICIONS DE LA MAGRANA

dora. Encara que sembla que ells volen donar un pes major als impositors. Cosa que no s'entén bé, ja que l'impositor ho és per sorteig i, per tant, podria ser de qualsevol opció política. Per complir la llei, doncs, hauríem de tenir dos vocals i reduir a 6 el nombre d'impositors».

Sobre els retalls socials de la Caixa, el president de la Reial pensa que «depèn en gran mesura dels coeficients que li està ordenant el Banco de España. Aquesta és la causa que haja de reduir la seua activitat social. Però no crec que l'objectiu de la Caixa ni el del Ministeri d'Economia siga canviar la destinació dels efectius».

«Tenim legítim dret a formar-ne part —diu referint-se al Consell de la CEV—. No volem que els nostres drets siguen trepitjats, de cap de les maneres. La nostra és una societat molt venerable que ha lluitat tremendament per la il·lustració.»

Encara queda molt per contar

Si amb la llei s'intenten democratitzar les Caixes o, al contrari, sumar-les a un segrest institucional, és, en tot cas, una polèmica encetada. I els sindicats d'estalvi tenen també moltes coses a aportar. «Les Caixes destinaven abans el 50 per cent, aproximadament, dels seus resultats per a obra social i l'altra meitat per al seu patrimoni. Ara, la història ha canviat: els beneficis ja no són tan alts com abans, quan es tractava d'un negoci molt fàcil, i s'està establint un canvi de gestió, de filosofia i de ment social. Ara —assenyalen— pensen ja igual que els bancs. L'estil d'aquest canvi serà, més aviat, convertir-se en una espècie de fundació, d'obra benèfica privada. Perquè ells volen funcionar com una empresa més i intenten perpetuar-se. I liquidaran la seua obra social tan bon punt podran. D'altra banda —conclouen— tampoc no tenen una política de desenvolupament i recapitalització nacional».

En dos mesos i mig —i fora ja del termini que expirava el passat 9 de juny— la Conselleria haurà d'aprovar o no definitivament la nova llei estatutària per a la Caixa. Josep Antoni Perelló, l'home que per llei s'enfrontà a les propostes d'Alamar, encara diu clarament que «si la Conselleria no rebutjava aquests estatuts, seria una llàstima, perquè significaria admetre una cosa que és nul·la a tots els efectes. Crec que encara queden moltes coses per dir. Coses molt interessants que encara no s'han comptat». □

LLIBRERIA TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València